

Brüssel, 16. november 2015  
(OR. en)

13989/15

COMPET 507  
MI 711  
IND 183

## MÄRKUS

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Saatja: | Nõukogu peasekretariaat                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Saaja:  | Alaliste esindajate komitee / nõukogu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Teema:  | <p>Nõukogu 30. novembri – 1. detsembri 2015. aasta istungi<br/>(konkurentsivõime) ettevalmistamine</p> <p>Konkurentsivõime kontroll: majanduse areng ja konkurentsivõime<br/>integreerimine kõikides poliitikavaldkondades</p> <ul style="list-style-type: none"><li>– <i>Komisjoni ettekanne</i></li><li>– <i>Konkurentsivõime integreerimist käsitleva eesistujariigi aruande<br/>tutvustamine</i></li><li>– <i>Arvamuste vahetus</i></li></ul> |

## SISSEJUHATUS

2014. aasta märtsis ütles Euroopa Ülemkogu, et EL vajab tugevat ja konkurentsivõimelist tööstuslikku baasi, mis on üks majanduskasvu ja töökohtade loomise mootoreid, nii tootmise kui ka investeringute osas.

Euroopa Ülemkogu rõhutas, et selle eesmärgi saavutamiseks on vaja kõikides ELi poliitikavaldkondades arvesse võtta tööstuse konkurentsivõimega seotud probleeme, ehk teiste sõnadega **konkurentsivõimet integreerida**.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Dok EUCO 7/1/14, 21. märts 2014.

Itaaliast, Lätist ja Luksemburgist koosnev eesistujariikide kolmik (2014. aasta teine pool kuni 2015. aasta lõpp) järgis Euroopa Ülemkogu üleskutset ja tegi sellest oma ühises tööprogrammis<sup>2</sup> ühe peamise prioriteedi.

Tuginedes Itaalia ja Läti eesistumisaajal tehtud tööle, kasutas eesistujariik Luksemburg viimast kuut kuud selleks, et viia ellu mõningaid uuendusi konkurentsivõime integreerimise praktilise rakendamise edasiseks hõlbustamiseks nõukogu konkurentsivõime koosseisu (edaspidi „konkurentsivõime nõukogu”) töös.

Eesistujariik Luksemburg keskendus eelkõige järgmisele kahele töösuunale:

- integreerimise rakendamise hõlbustamiseks mõeldud **uute töömeetodite** kasutuselevõtmine, parandades samas konkurentsivõime nõukogu toimimist, nt konkurentsivõime kontrolli käivitamine, eesistujariigi integreerimisloetelu sisseseadmine, kuhu kuulusid kõige tähtsamad menetluses olevad ja tulevased ettepanekud, mis võivad konkurentsivõimet märkimisväärselt mõjutada, samuti erinevate erialateadmistega töörühmade ühiskoosolekute korraldamine, ergutamaks integreeritud lähenemisviisi konkurentsivõime suhtes.
- Rea ELi **konkurentsivõimega seotud oluliste küsimuste** süvendatud analüüs – näiteks investeerimiskliima parandamine ELis, energiamahukate tööstusharude konkurentsivõime tugevdamine, ühtse turu toimimise ja reguleeriva raamistiku üldise kvaliteedi parandamine, ning VKEde vajadustega parem arvestamine<sup>3</sup> – selleks et teha kindlaks võimalikud kitsaskohad ja tegevusprioriteedid.

Eesistujariik lähtus oma töös **Euroopa lisaväärtuse kindlakstegemise** aspektist, keskendudes ELi tasandi meetmetele, mis võivad tuua tajutavat kasu kodanikele ja ettevõtetele, eelkõige VKEdele.

---

<sup>2</sup> Dok 11258/14.

<sup>3</sup> Üksikasjalik ülevaade neist küsimustest on antud aruande põhiosas.

Sellel suunal tehtud tööle tuginedes püütakse lisas esitatud aruandes teha kokkuvõtte senistest edusammudest ning anda ülevaade Luksemburgi eesistumise ajal tehtud tööst.

Samuti pakutakse selles aruandes välja mõned soovitusel selle kohta, kuidas saaks tulevikus konkurentsivõime integreerimist veelgi parandada, ning need võib kokku võtta järgmiselt:

- Väga prioriteetseks tuleks pidada **konkurentsivõime suhtes integreeritud lähenemisviisi** edendamist konkurentsivõime nõukogus ja nõukogu eri koosseisude vahel.
- Konkurentsivõime nõukogu peaks konkurentsivõime integreerimisel ja konkurentsivõime nõukogu toimimise parandamisel töövahenditena ära kasutama ja edasi arendama **eesistujariigi integreerimisloetelu ja konkurentsivõime kontrolli**. Need töövahendid peaksid aitama nõukogul täita oma ülesandeid ja reageerida õigel ajal reaalmajandusega seotud olulistele probleemidele.
- **Integreerimist** tuleks asjakohase koordineerimistegevuse kaudu **rakendada ka riiklikul tasandil**. Integreerimisloetelu võib selles suhtes kasulik olla.
- Tugevdada tuleks selliste konkurentsivõimega seotud ulatuslike poliitiliste protsesside juhtimist nagu digitaalne ühtne turg või ühtse turu strateegia, ning konkurentsivõime nõukogu peaks selles aktiivset osa etendama.
- Komisjon peaks andma üksikasjalikumad teavet **enda kavandatud konkreetsete** konkurentsivõime integreerimise süvendamise **meetmete ajakava ja sisu kohta** nii horisontaalsete kui ka sektoripõhiste meetmete osas.
- Integreerimisprobleemide analüüsi ettevalmistamisse ja edasisse analüüsimisse tuleks kaasata **konkurentsivõime ja majanduskasvu kõrgetasemeline töörühm**, kes peaks ühtlasi jätkuvalt jälgima **nõukogu järelduste rakendamist**.

Eesistujariik Luksemburg kutsub tulevasi eesistujariike ja komisjoni üles tuginema käesoleva aruande järeldustele ja kaaluma nende põhjal järelmeetmete võtmist.

**KONKURENTSIVÕIME INTEGREERIMISE RAKENDAMINE****HETKESEIS JA PERSPEKTIIVID****EESISTUJARIIGI ARUANNE****I. KONKURENTSIVÕIME NÕUKOGU ÜLESANDED**

Konkurentsivõime süstemaatiline arvessevõtmine ei ole nõukogus uus idee. Kui konkurentsivõime nõukogu 2002. aastal loodi, siis oli ta mõeldud täitma konkurentsivõime strateegilise jälgimisorgani rolli.<sup>4</sup>

Mõni kuu pärast konkurentsivõime nõukogu loomist anti talle 2003. aasta märtsis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel laialdane mandaat, mille kohaselt tuleks selle nõukogu koosseisuga *„konsulteerida nõukogu otsustusprotsessis kõigi ettepanekute puhul, mida arvatakse avaldavat konkurentsivõimele olulist mõju, samas on kõigil nõukogu koosseisudel vastutus hinnata oma töövaldkonna avaldatavat mõju.“*<sup>5</sup>

Samal ajal märkis Euroopa Ülemkogu, et konkurentsivõime nõukogu *„peab aktiivselt võtma kanda oma horisontaalse rolli konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamisel [...], vaadates korrapäraselt läbi nii horisontaalsed kui ka valdkondlikud küsimused“.*<sup>6</sup>

**II. KONKURENTSIVÕIME NÕUKOGU TOIMIMISE PARANDAMINE**

Konkurentsivõime nõukogu on pidevalt pingutanud, et olla selle rolli vääriline ning üksmeelselt on tunnustatud vajadust arendada välja uusi töömeetodeid tema töö tõhususe parandamiseks.

---

<sup>4</sup> See toimus nõukogu varasemate (tööstuse, siseturu ja teadusuuringute) koosseisude liitmise teel.

<sup>5</sup> Dok 8410/03.

<sup>6</sup> Samas.

Itaalia eesistumisperioodil 2014. aasta septembris otsustas konkurentsivõime nõukogu „kasutada oma mandaati struktureeritumalt ja süstemaatilisemalt, et vaadata läbi kõik asjakohased ettepanekud, millel on märkimisväärne mõju konkurentsivõimele” ning „pidada korrapäraseid arutelusid tööstuse konkurentsivõime integreerimise teemal [2014. aasta märtsis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel esitatud üleskutse]<sup>7</sup> komisjoni poolt antava teabe põhjal”.<sup>8</sup>

Konkurentsivõime nõukogu operatiivse toimimise parandamiseks astuti seejärel järgmised konkreetset sammu.

#### ***i) Konkurentsivõime kontroll***

Nii liikmesriikide kui ka komisjoni tugeval toetusel võttis eesistujariik Luksemburg konkurentsivõime nõukogu strateegilise rolli tugevdamiseks kasutusele uue töömeetodi: konkurentsivõime kontrolli.

Kontrolli eesmärk on võimaldada ministritel seada prioriteete ja reageerida kiireloomulistele probleemidele ja arengutele kõikides konkurentsivõime nõukogu põhilist tööobjekti, s.o reaalmajandust puudutavates valdkondades.

Kontroll toimub ministrite ja komisjoni vahelise avaliku mõttevahetuse kujul, mis peetakse iga konkurentsivõime nõukogu istungi alguses. Tulemuste ja järeelmeetmetena on kavandatud anda ülevaade hetkeolukorrast, määrata kindlaks nõukogus ja selle ettevalmistavates organites tehtava edasise töö prioriteedid ning aidata tähtsates küsimustes kaasa koordineerimise tugevdamisele riiklikul tasandil.

Lisaks sisulistele küsimustele kujutab kontroll endast ühtlasi töövahendit selleks, et suurendada konkurentsivõime nõukogu istungite dünaamilisust, muutes need spontaansemaks ja interaktiivsemaks.

Esimene kontroll viidi läbi konkurentsivõime nõukogu 1. oktoobri 2015. aasta istungil. See rajanes kahel põhielemendil:

---

<sup>7</sup> Samas.

<sup>8</sup> Dok 13338/14.

- a) komisjoni ettekanne põhiliste konkurentsivõime ja turuintegratsiooniga (nt kaupade ja teenuste turu integratsioon) seotud näitajate ning välismaiste otseinvesteeringute ja investeerimise viimaste suundumuste kohta. Ettekandes rõhutati üht konkreetset huvivaldkonda: seost keskkonnapoliitika ja parema õigusloome vahel ning üldisemalt vajadust tagada, et reguleeriv raamistik oleks prognoositav, selge ja sidus.
- b) Eesistujariigi integreerimisloetelu: eesistujariigi mitteametlik dokument, milles esitatakse esialgne ja mittetäielik ülevaade käimasolevatest ja tulevastest ELi algatustest, mis võivad avaldada märkimisväärt mõju konkurentsivõimele, hõlmates ka muude nõukogu koosseisude pädevusse kuuluvaid algatusi. Selleks et hõlbustada konkurentsivõime nõukogu järelevalverolli täitmist seoses siseturu usaldusväärsuse ja sujuva toimimisega, tuuakse loetelus eraldi välja algatused, mille õiguslik alus on seotud siseturuga (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114).

Kontroll tõi kaasa sisulise ja avatud arutelu ministrite poolt määratletud konkurentsivõime integreerimise peaprioriteetide üle. Seoses reguleeriva raamistiku tõhususe küsimusega aitas see ühtlasi näidata, et õigusloome ambitsioonikus ei pea tingimata olema otseselt seotud regulatiivse koormusega, mida see tekitab, st et on võimalik seada eesmärgiks suurem ambitsioonikus ja hoida samas regulatiivne koormus väiksena.

Tulevaste kontrolliteemaliste arutelude pidamiseks esitati järgmised parandamissoovitused ja neid võeti seejärel ka arvesse.

- Tuleks panna rohkem rõhku mikromajanduslikule analüüsile, mis lähtub viimastest saadaolevatest andmetest, samuti ELi ja kolmandate riikide konkurentsivõime võrdlemisele (rahvusvaheline mõõde).
- Tuleks selgemalt vahet teha komisjoni kontrolliteemalise ettekandega kaasneval mõttevahetusel ja eesistujariigi süvalaiendamisloetelul.
- Integreerimisloetelu ei tuleks kogu ulatuses läbi arutada. Selle asemel peaks eesistujariik valima igaks nõukogu istungiks ühe või kaks küsimust põhjalikumaks kaalumiseks.

- Eesistujariigi integreerimisloetelu võib olla kasulik vahend kõige tähtsamate konkurentsivõimet mõjutavate algatuste arengu jälgimiseks. Seda loetelu võivad liikmesriigid oma riigiasutustes kasutada ka siseriikliku koordineerimise eesmärgil.
- Konkreetsetel nõukogu istungitel analüüsitavate küsimuste ja näitajate puhul peaks kaaluma senisest struktureeritumat lähenemisviisi.

## ***ii) Konkurentsivõime ja majanduskasvu kõrgetasemeline töörühm***

Itaalia eesistumisaajal asutati konkurentsivõime ja majanduskasvu kõrgetasemeline töörühm ametliku töörühmana COREPER I tegevuse raames.<sup>9</sup>

Selle töörühma ülesanne on konkurentsivõime nõukogu toetamine, sealhulgas konkurentsivõime jälgimise ja integreerimise osas.

Et edendada järjepidevust, otsustati kõrgetasemelisele töörühmale anda Itaalia, Läti ja Luksemburgi kolmiku eesistumisaajal püsiv eesistuja. Kolmik määras ühiselt töörühma eesistujaks Läti esindaja ning Itaalia ja Luksemburg nimetasid kumbki ühe ase-eesistuja.<sup>10</sup>

Kolmiku eesistumisaajal pidas kõrgetasemeline töörühm põhjalikke arutelusid oluliste integreerimisküsimuste üle, sealhulgas energialiidu, kapitaliturgude liidu ja võimaliku riiklike konkurentsivõimeasutuste loomise üle.<sup>11</sup>

Läti eesistumisaajal käivitas kõrgetasemeline töörühm varasemate konkurentsivõime nõukogu poolt vastu võetud järelduste rakendamise kokkuvõtete tegemise, et süstemaatiliselt hinnata, kas nõukogu, komisjon ja liikmesriigid täidavad oma kohustusi.

---

<sup>9</sup> Dok 15006/14.

<sup>10</sup> Peale selle tehti Itaalia ase-eesistujale ülesandeks teostada spetsiaalset kolmiku volitust „*teha ettepanekuid strateegiate, juhtimise ja operatiivse toimimise kohta, et konkurentsivõime ja majanduskasvu kõrgetasemelise töörühma potentsiaali Euroopa konkurentsivõime huvides täiel määral ära kasutada*”.

<sup>11</sup> Need olid kavandatud viie juhi aruandes majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimise kohta.

Tulevaste parendustena soovitati suurendada kõrgetasemelise töörühma osalust nõukogu päevakorras olevate mitteseadusandlike toimikute, kaasa arvatud kontrolli käigus kindlaks tehtud küsimuste arutelude ettevalmistamises ja tulemuste elluviimises, ning tagada hea koordineerimine kõrgetasemelise töörühma ning konkurentsivõime ja majanduskasvu töörühma vahel.

*iii) Valdkondadeüleste lähenemisviiside stimuleerimine*

Konkurentsivõime suhtes integreerituma lähenemisviisi edendamiseks kutsus eesistujariik üles tegema koostööd nende nõukogu eri töörühmade vahel, kes tegelevad konkurentsivõime seisukohast oluliste küsimustega nii konkurentsivõime nõukogu töö raames kui ka nõukogu eri koosseisude vahel.

Parema õigusloome töörühm ja tööstuse töörühm ning siseturu töörühm ja tööstuse töörühm on pidanud mitu ühiskoosolekut.

Ühiskoosolekuid on peetud ka siseturu töörühma ja telekommunikatsiooni töörühma vahel (digitaalse ühtse turu teemal) ning keskkonnanõunikud kutsuti osalema tööstuse töörühma koosolekul, mille teemaks oli energiamahukate tööstusharude konkurentsivõime.

Üldiselt leidsid ühiskoosolekud delegatsioonide poolt tugevat toetust ja neid peeti mitmesuguste erinevate erialateadmistega töörühmade vahel ühiste arusaamade kujundamise dünaamiliseks ja tõhusaks meetodiks.

Oldi üldisel üksmeelel, et tulevaste eesistumisperioodide ajal tuleks ühiskoosolekute tava jätkuvalt rakendada. Arutelude ajal toetasid mõned delegatsioonid ajutiste töörühmade loomise ideed selliste küsimuste lahendamiseks, mis on olulised mitmete nõukogu koosseisude jaoks.

### **III. KONKURENTSIVÕIME INTEGREERIMISE OSAS TEHTAV VALDKONDLIK TÖÖ**

Eesistujariik korraldas rea valdkondlikke kohtumisi ja arutelusid konkurentsivõime oluliste tegurite teemal, et teha kindlaks peamised probleemid. Enamasti osalesid neis sidusrühmad ja väliseksperdid, keda kutsuti aruteludel teavet esitama.

Alljärgnevides jagudes a–g on esitatud selle töö esialgne ja mittetäielik loetelu ning eesistujariigi poolt määratletud peamised sõnumid ja tulemused.

#### ***a. Üldine poliitiline lähenemisviis konkurentsivõime integreerimisele***

Volinik Elzbieta Bienkowska saatis 2015. aasta juunis konkurentsivõime ministritele kirja töö kohta, mida komisjon on ette võtnud tööstuse konkurentsivõime edendamiseks ja selle lisamiseks kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse.

Kirja sisu vaatas läbi tööstuse töörühm. Üldiselt liikmesriigid tervitasid komisjoni esitatud integreeritud lähenemisviisi, milles rõhutati vajadust võtta aina rohkem arvesse väärtusahelaid ning võtta laiem seisukoht tööstuspoliitika, sealhulgas selle oluliste aspektide, näiteks teenuste, digiteerimise, parema õigusloome ja siseturu suhtes.

Paljud delegatsioonid väljendasid huvi üksikasjalikuma teabe saamiseks komisjoni kavandatavate konkreetsete meetmete ajastamise ja sisu kohta. Hulk delegatsioone rõhutas ka vajadust veelgi rohkem integreerida ELi konkurentsivõimega muid asjakohaseid ELi poliitikavaldkondi, näiteks keskkonna- ja kliimapoliitikat. Samuti rõhutati seda, et tähtis on jätkata konkreetsete poliitikameetmete järgimist mõnedes tööstussektorites ja väärtusahelates, kui see on vajalik horisontaalsete meetmete täiendamiseks. Mitu delegatsiooni tõi esile vajaduse võtta konkreetseid meetmeid VKEde konkurentsivõime suurendamiseks.

Eelnevalt oli eesistujariik Läti keskendunud meetmetele, mida on vaja võtta ELi tööstuse digitaliseerimise võimaldamiseks ning üldisemalt sellele, kui oluline on võtta digitaalset mõõdet paremini arvesse kõikides ELi poliitikates, mida tuleks jätkata 2016. aastal.<sup>12</sup>

***b. Konkurentsivõimega seotud väljakutsed energiamahukates tööstusharudes***

Energiamahukate tööstusharude konkurentsivõime oli eesistujariik Luksemburgi peamiste prioriteetide hulgas. Selle küsimuse läbivaatamisel peeti silmas praegu menetlemisel olevaid olulisi poliitikameetmeid, eelkõige energialiidu küsimust, ettepanekut ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) reformimiseks ja kaubanduspoliitika kaalutlusi. Samuti käsitleti Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) toetust energiamahukate tööstusharudega seotud projektidele.

---

<sup>12</sup> Vt dok 8993/15: nõukogu järeldused Euroopa tööstuse digitaliseerimise kohta.

ELi terasetööstuse ees seisvaid tõsiseid väljakutseid arutati konkurentsivõime nõukogu erakorralisel istungil 9. novembril 2015. Sellel istungil lepidi kokku meetmete võtmises, millega suurendada Euroopa terasetööstuse konkurentsivõimet maailmas. See peaks olema osa terviklikust lähenemisviisist, mille eesmärk on luua konkurentsivõimelised raamtingimused energiamahukatele tööstusharudele tervikuna, sealhulgas prognoositava ja sidusa reguleeriva keskkonna kaudu ning innovatsiooni stimuleerivate meetmete abil. Võetavate meetmete hulgas nähakse ette kõigi ELi kaubanduspoliitika vahendite täielik ja õigeaegne kasutamine, et tagada üleilmselt võrdsed tingimused, uurides EFSI ja olemasoleva ELi riigiabi raamistiku pakutavaid võimalusi ning tagades, et ELi HKS hoiab ära süsinikdioksiidi lekke.<sup>13</sup> Järelmeetmena otsustati korraldada spetsiaalne kõrgetasemeline sidusrühmade konverents, kuhu kaasatakse ka sotsiaalpartnerid, et vaadata läbi praegune olukord ja kaaluda poliitiliste meetmete võtmist.

ELi HKS-i kavandatavat reformi käsitleti samuti konkurentsivõime nõukogu 1. oktoobri 2015. aasta istungi raames toimunud ministrite mitteametlikul arutelul.

Eesistujariik esitas selle arutelu põhjal järgmised põhisõnumid.

- Selles küsimuses on vaja tagada tihe koostöö riiklikul tasandil ja hoida konkurentsivõime nõukogu kursis käimasolevate läbirääkimiste seisuga.
- Tuleb tagada, et ELi HKS hoiab ära süsinikdioksiidi lekke ja soodustab ELis pikaajaliste investeeringute tegemist, nähes ette õiguskindluse ja prognoositavuse.
- ELi HKS peaks looma õiged stiimulid, et innustada ja premeerida parimaid tulemusi saavutanud ettevõtjaid kõikides energiamahukates tööstusharudes ning stimuleerida investeerimist kõige innovaatilisematesse ja keskkonnasõbralikumatesse lahendustesse.

Lisaks tõstatati põhiküsimuste hulgas järgmised teemad, mis võivad väärida edasist kaalumist.

---

<sup>13</sup> Eesistujariigi järeldused selle konkurentsivõime nõukogu erakorralise istungi kohta on kättesaadavad järgmisel lingil: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/09-compet-presidency-conclusions/>

- Ühtlustatud kompensatsioonimehhanismi kehtestamine kaudsete CO<sub>2</sub>-ga seotud kulude jaoks.
- Meetmed süsinikdioksiidi lekke riski tõhusa käsitlemise tagamiseks ja sihipärasemalt selleks, et anda kuni 100% tasuta eraldatud saastekvoote kõige tulemuslikematele käitistele nendes sektorites, kus probleem on kõige teravam, kooskõlas Euroopa Ülemkogu 2014. aasta oktoobri järeldustega.
- Võrdlusaluste kehtestamine kõige hiljutisemate kättesaadavate tootmisandmete põhjal, võttes samal ajal arvesse ka ettevõtjate halduskoormust.
- Vajadus toetada vähese CO<sub>2</sub>-heitega tehnoloogiaid läbipaistvuse ja pädevuse põhimõtete alusel.

**c. Parema õigusloome tegevuskava kasutamine ELi ettevõtjate, eelkõige VKEde konkurentsivõime suurendamiseks**

Selle töösuuna eesmärk oli uurida konkreetse ja praktilise nurga alt, kuidas saavad parema õigusloome vahendid ja menetlused aidata tagada, et reguleerimine oleks asjakohane ja annaks kavandatud tulemusi kõige tulemuslikumal viisil, seda eelkõige VKEde ja mikroettevõtjate seisukohast.

Aruteludel võeti arvesse parema õigusloome tegevuskava ning õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) üldist konteksti. Arutelud hõlmasid nii eelhindamise (mõjuhindangud) kui ka järelhindamise vahendeid, eelkõige kumulatiivsete kulude hindamisi ja toimivuskontrolle.

Erilist tähelepanu pöördi sellele, kuidas VKEde vajadusi ELi seadusandluses arvesse võetakse (põhimõte „kõigepealt mõtle väikestele”). Sellega seoses uuriti VKEdele või mikroettevõtjatele kehtestatud konkreetsete erandite või lihtsustatud korra asjakohasust ning seniseid kogemusi nendega seoses.

Arutelud võimaldasid esile tõsta eelkõige järgmised küsimused:

- Regulaatiivse mõju hindamine – eelhindamine ja järelhindamine – on üldiselt keeruline ülesanne ning tavaliselt tuleb selle jaoks metoodika kavandada ja seda kohaldada igal üksikjuhul eraldi.
- Mõjude kvantifitseerimine (võimalike kulude, kasu jne näol) ei ole alati usaldusväärsel viisil võimalik. Siiski võivad sellised hinnangud olla kasulikuks teabeks, mida otsuste tegemiste protsessis muude elementide hulgas arvesse võtta.

- Samal ajal kui õigusakti järelhindamine annab väärtuslikku teavet selle kohta, kuidas reguleerimine kohapeal töötab, on sellist hindamist üldiselt väga keeruline teha ning see on kulukas ja ajamahukas. Seetõttu tuleks järelhindamiste subjektid hoolikalt valida ja täpselt määratleda.
- Järelhindamiste tulemustele on vaja korrapärasemalt võtta järelmeetmeid, näiteks teha kumulatiivseid kulude hindamisi terase ja alumiiniumi kohta. Lisaks tehti ettepanek viia läbi täiendavaid kumulatiivseid kulude hindamisi muudes tootmis- või teenustesektorites.
- Märgitakse, et vaja on tõhustada REFIT-tulemustabelit, sisestades kvantitatiivsemaid hinnanguid REFIT-programmi mõju kohta.
- Konkreetsete erandite või lihtsustatud korra kehtestamine VKEde või mikroettevõtjate jaoks võib olla teatavates valdkondades tõhus, ehkki võib osutuda ka kahjulikuks, kui VKEd soovivad äri sektoripoolset rahastamist.
- Põhieesmärgiks peaks jääma selgete ja lihtsate õigusaktide koostamine kõikide ettevõtjate, nii väikeste kui suurte jaoks, eelkõige arvestades majanduses VKEde ja mikroettevõtjate ülekaalukat domineerimist (kokku ligikaudu 98% ELi ettevõtjatest).
- Võivad olla märkimisväärsed erinevused VKEdeks, sealhulgas mikroettevõtjateks ja idufirmadeks kvalifitseeruvate mitmesugust liiki ettevõtjate vahel, kellel võivad olla konkreetsest juhtumist sõltuvalt väga erinevad vajadused ja ootused reguleerimise osas.
- Lisaks kulude ja koormuse hindamisele tundub oluline võtta arvesse ka lisaväärtust ja kasu, mida ELi reguleerimine võib ettevõtjatele anda, eelkõige seoses õiguskindluse loomisega ja sellega, et ettevõtjatelt võetakse ära kohustus järgida 28 erinevat siseriiklikku seadusandlust.

#### *d. Ühtse turu integratsiooni süvendamine*

Ühtse turu sujuv toimimine, sealhulgas veebipõhiselt, on üks ELi konkurentsivõime peamisi tegureid. See on ka üks vähestest konkurentsivõimet mõjutavatest teguritest, mis on jäänud suuresti ELi poolt suunatavaks (erinevalt muudest valdkondadest, mis sõltuvad rohkem üleilmsest keskkonnast või siseriiklikust poliitikast): EL on vaba otsustama oma ühtse turu eeskirjade ja nende ambitsioonikuse taseme üle.

Siiski on ühtne turg paljudes valdkondades jäänud killustunuks ning EL on ikka veel kaugel eesmärgist võimaldada Euroopa äriühingutel ja tarbijatel müüa ja osta kaupu ja teenuseid kõikjal ELis sama lihtsalt nagu nende siseriiklikul turul. Liigagi sageli on ikka veel tegemist 28 miniturga.

Ühtse turu, sealhulgas digitaalse ühtse turu süvendamine, kaotades **Euroopa meetmete puudumisest tulenevad kulud**<sup>14</sup>, mis on tingitud allesjäänud tõketest, on olnud üks eesistujariigi põhiprioriteetidest.

Konkurentsivõime ministrite mitteametlikul kohtumisel 20. juulil 2015 Luxembourgis toodi välja, milline on tõkete kõrvaldamisega turu integratsioonile kaasa aitavatest „headest” ELi eeskirjadest saadav kasu ja kui suur on vajadus selliste eeskirjade järele. Head ELi eeskirjad annavad käegakatsutavat kasu ühtemoodi ettevõtjatele, kodanikele ja tarbijatele.

Nõukogu mitteametliku kohtumise arutelude põhjal tegi eesistujariik järelduse, et liikmesriikide ja ettevõtjate hulgas on tungiv soov muuta ELi õigusaktid tõhusamaks ja sihipärasemaks ning võtta kasutusele need reguleerivad vahendid, mis tugevdavad turu integratsiooni ja õiguskindlust, eelkõige ühendades sihipärase ühtlustamise vastastikuse tunnustamisega ELi õigusaktides.

Samuti käsitles eesistujariik kahte komisjoni esitatud suurt algatust ühtse turu süvendamiseks: „digitaalse ühtse turu” ja „ühtse turu” strateegiaid.

Digitaalse ühtse turu osas tehti Läti eesistumisperioodil palju tööd peamiste prioriteetide kehtestamiseks. Kuna seadusandlikke ettepanekuid ei olnud veel esitatud (see peaks toimuma 2015. aasta lõpus ja 2016. aastal), keskendus eesistujariik Luksemburg komisjonis käimasoleva töö suhtes järelevalve teostamisele ning analüüsis põhjalikult mõningaid olulisi küsimusi seoses komisjoni tulevase reguleeriva lähenemisviisiga, eelkõige internetiplatvormide ja ühistarbimise osas. Sel eesmärgil toimusid siseturu tööühma ja telekommunikatsiooni tööühma ühiskoosolekud.

---

<sup>14</sup> Vt aruanne: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA\\_ET\(2014\)563350\\_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET(2014)563350_EN.pdf)

Lisaks alustas eesistujariik tööd ühtse turu strateegiaga, vaadates läbi peamised komisjoni poolt kavandatud poliitilised prioriteedid. Siseturu töörühma ja tööstuse töörühma ühiskoosolekul vaadati läbi ühtse turu integratsiooni ja konkurentsivõimet käsitlev aruanne, milles esitatakse kõnealust strateegiat toetavad majanduslikud tõendid.

Eelkõige määratleti järgmised küsimused:

- Ühtse turu strateegiale ja selle eesmärkidele on laialdane toetus.
- Majanduskasvu ja töökohtade loomise osas käegakatsutavate tulemuste saavutamiseks oleks vaja tagada kooskõlastamine kõnealuse strateegia ja digitaalse ühtse turu strateegia vahel.
- Konkreetsed algatused, mis peaksid lähtuma ühtse turu strateegiast ja digitaalse ühtse turu strateegiast, peaksid andma tõhusa panuse ühtse turu paremaks toimimiseks, kõrvaldades tõkked ning luues õiguskindluse ettevõtjate ja tarbijate jaoks.
- Selleks et tagada tulemuste järjepidevus ja lähenemine, on oluline jälgida edusammude tegemist nende kahe strateegia rakendamisel ning konkreetsete algatuste üle nõukogus poliitilisel tasandil peetavaid arutelusid.
- Delegatsioonid tervitasid ELi konkurentsivõimet ja ühtse turu integratsiooni käsitlevate igaaastaste aruannete liitmist üheks dokumendiks.
- Integreeritud aruanne annab üldiselt hea tõendite baasi ühtse turu toimimise hindamiseks ja poliitiliste vajaduste kindlaksmääramiseks.
- Järgmiste aruannete koostamiseks on vaja teha uusi jõupingutusi, et esitada sidusam analüütiline raamistik, luues parema integratsiooni/seose aruande erinevate komponentide vahel ning lisades sellesse liikmesriikide tulemusi käsitlevad riikide peatükid.
- Suurt huvi tuntakse ka olemasoleva raamistiku täiendamise vastu, lisades sellesse kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad, mis kajastavad konkurentsivõimet ja ühtse turu integreerimist ettevõtjate, eelkõige VKEde seisukohast.
- Selleks, et ühtse turu integreerimise olukord oleks poliitiliselt selgelt nähtav, võiks veelgi uurida ühe (või piiratud arvu) põhinäitaja(te) kasutuselevõtu ideed.

*e. VKEdel jaoks rahastamisele ja investeringutele juurdepääsu parandamine*

Euroopa VKEdel on pidevalt raskusi kasvada ning oma tegevust ühtsel turul ja rahvusvahelisel tasemel laiendada. Lisaks sellistele regulatiivsetele tõketele nagu koormavad õigusaktid, riiklikul tasandil menetlused ja takistused piiriülesele tegevusele<sup>15</sup>, on ka juurdepääs rahastamisele üks nende ettevõtjate põhimuredest. Seetõttu on see küsimus ka pidevalt ELi tasandi peamiste poliitiliste prioriteetide seas.

Vaatamata sellele, et kõnealust küsimust on põhjalikult käsitletud, on VKEdel endiselt raskusi ning sellest tulenevalt otsustavad mõned eriti suure kasvupotentsiaaliga ettevõtjad, kelle rahastamisvajadused on kõige kriitilisemad, kasvamise eesmärgil paigutada oma tegevuse ümber maailma teistesse piirkondadesse (eelkõige USAsse).

Eesistujariigi eesmärk oli saada ülevaade turuolukorrast, et hinnata seda, mida EL saab rahastamisele juurdepääsu parandamiseks teha.

Sellega seoses käsitleti konkurentsivõimega seotud ELi rahastamisvahendeid, sealhulgas programme „Horisont 2020” ja COSME<sup>16</sup>, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde ning EFSI alusel kättesaadavat rahastamist.<sup>17</sup>

Suurt rõhku pandi ka vajadusele parandada alternatiivsete rahastamisallikate – sealhulgas kapitaliturgude, riskikapitali ja ühisrahastamise – kättesaadavust, mis on laialdasemalt kasutusel maailma muudes piirkondades ja peaksid mängima suuremat rolli vahendeid otsivate ettevõtjate, eelkõige VKEdel ja idufirmade rahastamises. Sellega seoses peaks oma osa olema ka olemasolevatel ELi rahastamisvahenditel, näiteks EFSI-l.

---

<sup>15</sup> Seda küsimust käsitletakse eespool jaos c.

<sup>16</sup> Ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME) (2014–2020)

<sup>17</sup> Samuti käsitleti eelmise rahastamisperioodi (2007–2013) kohaste programmide peamisi tulemusi.

Eelkõige määratleti järgmised küsimused:

- ELi rahastamisvahendite raames on kättesaadav suur valik rahastamisvõimalusi, mis üldiselt annavad häid tulemusi. Siiski oleks kasulik täiendavalt analüüsida nende kasutamist VKEde poolt ja nende mõju VKEdele.
- Ettevõtjad ei ole sageli olemasolevatest võimalustest teadlikud ning riiklikud haldusasutused ja reklaamiagentuurid teevad tihti pingutusi, et asjaomast teavet kavandatud sihtrühmade hulgas levitada. Väga oluline on teabe levitamine VKEdele.
- Finantsteadmisi ja -teadlikkust tuleks parandada koolituste kaudu ning VKEsid, finantsvahendajaid ja olemasolevaid eksperditeadmisi omavahel paremini ühendades.
- Teadlikkust ELi keskest finantseerimisportaalist<sup>18</sup> ja selle kasutajasõbralikkust võiks veelgi suurendada seda rohkem propageerides, kaasates VKEde vahendusorganisatsioone jne.
- On olemas tugev toetus kapitaliturgude liidu kontekstis ambitsioonikate meetmete võtmiseks, et edendada alternatiivseid rahastamisallikaid.
- Traditsioonilistele rahastamisallikatele, eeskätt pangalaenudele juurdepääsu parandamine on finantsökosüsteemi osana endiselt väga oluline, sealhulgas traditsiooniliste, vähem innovatiivsete VKEde jaoks, kelle puhul alternatiivsed rahastamisallikad on üldiselt vähem asjakohased.
- Vaja on tagada hea koordineerimine ELi tasandil võetavate meetmete ning liikmesriikides olemasolevate kavade ja turutingimuste vahel.

#### ***f. Väärtusahelate arvessevõtmine poliitikakujundamises***

Rahvusvahelist tootmist, kaubandust ja investeringuid korraldatakse aina rohkem üleilmsete väärtusahelate raames, milles tootmisprotsessi erinevad etapid on paigutatud erinevatesse riikidesse ja paljudel juhtudel erinevatele kontinentidele.

EL on piirkondliku kaubandusintegratsiooni osas muudest piirkondadest kaugel ees. Ühtne turg on teinud Euroopa ettevõtete jaoks lihtsamaks saada kasu mastaabisäästust ning vähendanud ka tehingukulusid. See on omakorda andnud ELi ettevõtjatele tugeva aluse, et orienteeruda oma tegevuses ümber kõrgemat kvalifikatsiooni nõudvatele ja suurema lisaväärtusega tegevustele. See tähendab, et ELi ettevõtjad on juba heal positsioonil üleilmsetes väärtusahelates osalemiseks ning saavad kasu nende ahelate kasvust.

---

<sup>18</sup> [www.access2finance.eu](http://www.access2finance.eu)

Eesistujariigi eesmärk oli saada paremini aru sellest, kuidas väärtusahelad toimivad ning mida need tähendavad ettevõtjate ja poliitikakujundajate jaoks, pidades silmas ka volinik Elzbieta Bienkowska poolt konkurentsivõime ministritele saadetud kirja konkurentsivõime edendamise kohta (vt eespool), milles osutati meetmetele, mille eesmärk on toetada ELi ettevõtjate integreerimist Euroopa ja üleilmsetesse väärtusahelatesse.

Eelkõige määratleti järgmised küsimused:

- ELi ja rahvusvaheliste väärtusahelate tihe integreerimine tõstatab keerukad küsimused, mida on vaja ELi või siseriiklikul tasandil poliitika kujundamisel hoolikalt hinnata.
- Üldiselt saavad VKEd suuresti kasu otseselt või kaudselt üleilmsetesse väärtusahelatesse kuulumisest.
- Valitseb tugev üksmeel vajaduse osas võtta üleilmseid väärtusahelaid paremini arvesse ELi poliitika kujundamises. Tuleks teha täiendavaid jõupingutusi, et saada paremini aru üleilmsetest väärtusahelatest ja nende tähendusest ELi poliitikakujundajate jaoks, sealhulgas kõnealuste väärtusahelatega kaasnevate võimalike valikute mõjust.
- Tihedalt integreeritud turg on väga oluline, et edendada väärtusahelate arendamist piirkondlikul tasandil. Siseturu täiendav süvendamine on võimas vahend, et suurendada ELi atraktiivsust ja selle osa üleilmsetes väärtusahelates.
- Konkreetsete tegevussuundade edendamiseks ei ole olemas kõigile ühtemoodi sobivaid poliitilisi lahendusi. Väärtusahelaid ja poliitikaküsimusi on vaja hinnata igal üksikjuhul eraldi.
- Kogu väärtusahelas on olemas innovatsioonivõimalusi viisidel, mis lähevad kaugemale teadus- ja arendustegevusest ning hõlmavad selliseid valdkondi nagu protsessid, logistika ja teenuste osutamine.
- EL saab aidata tuua kokku erinevate valdkondade osapooli, et teha kindlaks sektorite, tehnoloogiate ja protsesside vahelised sünergiad, mis võiksid pakkuda märkimisväärset majanduslikku potentsiaali.
- Üleilmsete väärtusahelate toimimise näitena uuris eesistujariik kosmosesektorit. Järgmised eesistujariigid võivad jätkata muude sektorite analüüsimist.

**g. Klastrite ja aruka spetsialiseerumise strateegiate panus**

Konkurentsivõime ministritele 2015. aasta juunis saadetud kirjas (vt eespool) rõhutas volinik Elzbieta Bienkowska klastrite ja aruka spetsialiseerumise strateegiate tähtsust kui olulist vahendit, et tugevdada tööstuse konkurentsivõimet, piiriülest strateegilist koostööd ja Euroopa väärtusahelate väljaarendamist.

Klastripoliitikat kasutatakse paljudes Euroopa piirkondades uuenduste ja tööstusliku arengu edendajana. See poliitika võib olla aruka spetsialiseerumise strateegiate peamiseks käivitajaks piirkondlikes ja kohalikes ökosüsteemides, edendades innovatsiooni, tehnoloogia kasutuselevõtmist ja teadmiste levikut. Samuti võib see olla oluliseks teguriks VKEde integreerimisel innovatsiooniprotsessi ja väärtusahelatesse, mis lähevad kaugemale piirkondade ja riigipiiridest.

Eesistujariigi eesmärk oli teha kokkuvõtte olemasolevatest ELi poliitikameetmetest kõnealuses valdkonnas ja uurida edasise tegevuse võimalusi. Aruteludes tõusid esile eelkõige järgmised küsimused:

- Liikmesriigid on positiivselt vastu võtnud komisjoni poolt välja töötatud vahendid klastritevahelise koostöö hõlbustamiseks.
- On oluline maksimeerida sünergiad mitmesuguste olemasolevate vahendite ja poliitikate vahel.
- Võetud meetmete suurest mitmekesisusest tingituna oleks kasulik koostada järjekindel ülevaade olemasolevatest ELi poliitikameetmetest ja nende tõhususest (seni saadud tulemused, olemasolevad lüngad jne).
- Klastrite strateegiad saavad anda konkreetseid tulemusi, tugevdades seoseid tööstuse ja teenuste vahel, toetades innovatsiooni ja ettevõtlust ning kaasates VKEsid nende riigipiire ületavatesse väärtusahelatesse.

- Samuti saavad need edendada VKEde osalemist sellistes ELi programmides nagu Horisont 2020.
- Klastrite strateegiad saavad mängida olulist rolli ka erainvesteeringute mobiliseerimises innovatiivsetesse projektidesse, tööstuse moderniseerimisse jne.
- ELi kaasatus saab anda märkimisväärse lisaväärtuse, edendades piirkondadevaheliste ja üleeuroopaliste klastrite projektide ja aruka spetsialiseerumise strateegiate väljaarendamist ja nendes osalemist.
- Täiendavalt tuleks uurida oluliselt erineva arengutasemega Euroopa piirkondade omavahelise ühendamise potentsiaali.

#### **IV. JÄRELDUS JA SOOVITUSED**

Konkurentsivõime integreerimine seisneb selle tagamises, et konkurentsivõimega seotud küsimusi võetakse arvesse ELi poliitikakujundamises ja riiklikul tasandil poliitika koordineerimises, kooskõlas konkurentsivõime nõukogu volitustega. Seda tuleks käsitada kui dünaamilist ja pidevat protsessi.

Konkurentsivõime integreerimiseks tehtavad jõupingutused ei peaks dubleerima nõukogu muude koosseisude tööd ega sellega kattuma. Samuti ei peaks integreerimine seadma kahtluse alla oluliste ja seaduspäraste avaliku huvi eesmärkide täitmist.

Selle asemel peaks konkurentsivõime nõukogu lisaväärtus seisnema selles, et uurida kõige väiksema halduskoormusega ning kõige efektiivsemaid ja kulutõhusamaid viise aluslepingu eesmärkide saavutamiseks kõikides poliitikavaldkondades, millel on potentsiaalselt suur mõju konkurentsivõimele, seda nii konkurentsivõime nõukogu pädevuses kui sellest väljaspool, ning parandada konkurentsivõimet mõjutavate poliitikameetmete sidusust. Samuti peaks konkurentsivõime nõukogu ülesandeks olema nendest konkurentsivõimega seotud mureküsimustest teatamine, mis puudutavad konkreetseid poliitikameetmeid või reaalmajanduse arenguid.

Seda tehes tuleks erilist tähelepanu pöörata ühtse turu terviklikkuse säilitamisele ja aktiivsele panustamisele selle loomise lõpuleviimisel. Igal juhul peaksid kõik ühtse turu õiguslikul alusel (ELTLi artikkel 114) põhinevad ettepanekud aitama tõhusalt kaasa ühtse turu paremale toimimisele.

Liikmesriikide ja komisjoni tugeval toetusel on eesistujariikide kolmik Itaalia, Läti ja Luksemburg võtnud mitmesuguseid meetmeid konkurentsivõime nõukogu töömeetodite parandamiseks ja konkurentsivõime integreerimisele kaasaaitamiseks.

Töömeetodite muutmiseks on vaja aega. On selge, et neid meetodeid on vaja katsetada ja järkjärgult parandada, et saada paremaid ja konkreetseid tulemusi püsival viisil. Keskpikas ja pikaajalises perspektiivis peaks käesolevas aruandes esitatud töömeetoditel põhinev parem juhtimisstruktuur aitama kaasa konkurentsivõime nõukogu mõju suurendamisele, pakkudes sisulisemaid panuseid ELi konkurentsivõimega seotud küsimustele.

Eespool kirjeldatud tööst saadud kogemuste ja peamiste tulemuste põhjal soovib eesistujariik Luksemburg esitada alljärgnevad soovitused.

## *Eesistujariigi soovitud konkurentsivõime integreerimise kohta*

- **Eesistujariigi integreerimislootelul** on potentsiaal saada kõige olulisemate ja konkurentsivõime seisukohast asjakohaste dokumentide üle järelevalve teostamise vahendiks. Seda tuleks ajakohastada ja kasutada taustdokumendina poliitilises protsessis, sealhulgas koordineerimispüüetes riiklikul tasandil. Tulevikus võiks sellesse loetellu lisada üksikasjalikumad teavet, et muuta see rohkem operatiivseks, näiteks teavet mitmesuguste dokumentide ja algatustega seotud hetkeseisu kohta, märkides, kas ja kuidas on tehtud mõjuhinnaangud (eelkõige konkurentsivõime osas) jne.
- **Konkurentsivõime kontroll** on näidanud oma potentsiaali olla konkurentsivõime integreerimise ja konkurentsivõime nõukogu toimimise parandamise vahend. Kõnealune kontroll peaks olema iga konkurentsivõime nõukogu istungi päevakorra esimene punkt. Seda tuleks järk-järgult kogemuste põhjal paremaks muuta, sealhulgas muutes kõik arutelud rohkem keskendatuks ja tagades korrapärase järelmeetmete võtmise. Sisu osas peaks see kontroll olema iga kord tihedalt seotud asjaomase konkurentsivõime nõukogu istungi päevakorras sisalduvate küsimustega.
- **Kõrgetasemelisel konkurentsivõime ja majanduskasvu töörühmal** saab olla oluline roll konkurentsivõime integreerimisel. Järgmised eesistujariigid võivad kaaluda kõrgetasemelises töörühmas edasiste põhjalike analüüside tegemist integreerimise küsimustes, mis võivad seejärel anda panuse COREPERi poolt ette valmistatud nõukogu aruteludesse. Kõrgetasemelise töörühma võib kaasata ka kontrolli suhtes järelmeetmete võtmisse.
- Üldisemalt on väga oluline jätkata **konkurentsivõime suhtes integreeritud lähenemisviisi** edendamist konkurentsivõime nõukogus ja nõukogu eri koosseisude vahel. Põhiteemade suhtes erinevate perspektiivide kokkutoomise praktika erinevate töörühmade ühiskoosolekute korraldamise kaudu võib olla tõhusaks meetodiks ühise arusaamise loomiseks erinevate valdkondade eksperditeadmiste vahel.
- Samuti on vaja tugevdada konkurentsivõimega seotud suurte poliitiliste protsesside, näiteks **digitaalse ühtse turu strateegia** ja **ühtse turu strateegia** juhtimist. Konkurentsivõime nõukogu peaks aktiivselt täitma oma rolli ja tegema korrapäraselt kokkuvõtte nendes töösuundades saavutatud edusammudest.
- On suur vajadus üksikasjalikuma teabe järele seoses **komisjoni kavandatud konkreetsete meetmete ajakava ja sisuga**, millega süvendatakse konkurentsivõime integreerimist, sealhulgas **ELi tööstuse digitaliseerimise** osas.
- Komisjon peaks kaaluma teatavates sektorites ja väärtusahelates **konkreetsete poliitikate ja tegevuskavade** rakendamist või vajaduse korral need välja töötama, et täiendada horisontaalseid meetmeid.
- Nõukogu peaks jätkama ka korrapärast järelevalvet **nõukogu järelduste rakendamise** üle. Laialdane ülevaade koostati Läti eesistumise ajal ning seda võiks korrata 2016. aastal.

Eesistujariik Luksemburg kutsub tulevasi eesistujariike ja komisjoni üles tuginema käesoleva aruande järeldustele ja kaaluma nende põhjal järelmeetmete võtmist.